

Asia: VN/5137/2022-OM-229

## **Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö**

### **1 luku. Yleiset säännökset**

**1 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:**

-

### **2 luku. Varautumisvelvollisuus**

**Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:**

-

**Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:**

-

**Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:**

-

### **3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen**

**Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:**

-

**Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:**

-

**Lisätoimivaltuuksien käyttöönottonenettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:**

-

**Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:**

-

## 4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

### 4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

## 5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

### 5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

## 6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

### 6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

## 7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

### 7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Kuten mietinnössä todetaan, poikkeusolot voivat johtaa siihen, että osa normaaliolojen henkilöstöstä ei tilapäisesti ole työnantajan käytettävissä. Lisäksi on huomattava, että poikkeusoloissa tavaravirtojen jatkuvuus on ratkaisevan tärkeää. Tämän vuoksi työlainsäädännön on joustettava huomattavasti poikkeusoloissa. Palvelussuhteen ehdoista poikkeamista koskeva 41 § on varsin kattava. Pykälän sovellettavuus yrityskentässä on jätetty epämääräiseksi, kun edellytykseksi pykälän soveltamiselle on todettu, että ”se on välttämätöntä tämän lain toimivaltuuksien täytäntöönpanosta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi”. Välttämättömyysperusteen sijasta parempi edellytys voisi olla esimerkiksi työaikalain 25 ja 28 §:ssä todettu tarve ”toiminnan jatkuvuuden ylläpitämiseksi”.

## 8 luku. Työvelvollisuus

### 8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Luvussa ehdotetut työvelvollisuussäännökset ovat asianmukaisia.

Työryhmän mietintö ei sisällä kuitenkaan mitään säännösehdotuksia työtaisteluoikeuden rajoittamisesta. Satamaoperaattorit ry katsoo, että valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa kansantalous ei kykene ottamaan vastaan varsinkaan satamissa tapahtuvia työtaisteluita. Sen vuoksi valmiuslain 8. lukuun tulisi lisätä säännös, jossa kielletään ja sanktioidaan kaikki työtaistelutoimet poikkeusolojen aikana. Tämä säännös tulisi nähdä osana työvelvollisuussääntelyä.

## 9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

### 9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

## 10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

### 10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

## 11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

### 11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

## 12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

### 12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

## 13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

### 13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Lakiehdotuksen 93 §:n mukaan liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä tietyissä tilanteissa työkoneiden ja kaluston sijoittamisesta sekä alusten lastaamisesta tai purkamisesta tarvittavan henkilöstön siirrosta toiseen satamaan.

Satamaoperaattorit ry pitää tärkeänä markkinalähtöisyyttä myös valmiustilan oloissa. Hakemuksen tekijänä työkoneiden, kaluston ja henkilöstön siirtoon tulisi olla niitä tarvitseva satamaoperointiyritys. Yrityksen tulisi hakemuksessaan selvittää, miten lisääntyvän henkilöstön, työkoneiden ja kaluston edellyttämät resurssit järjestetään. Tällaisia selvitettäviä resursseja olisivat esimerkiksi sosiaalityöt, it-järjestelmät, koneiden kunnossapito, polttoainehuolto ja lisääntynyt sähkön ja sähkölämmityksen tarve. Luovuttavalle yritykselle on annettava mahdollisuus tulla kuulluksi ennen viranomaispäätöstä.

Monissa yrityksissä henkilöstön siirto toteutettaisiin todennäköisesti työvoiman vuokrauksena. Yrityksillä tulisi kuitenkin myös olla mahdollisuus ottaa työntekijät määräaikaiseen työsuhteeseen. Tämä olisi tärkeää ahtausalan työehtosopimusta soveltavissa yrityksissä, koska työehtosopimuksen mukaan työvoiman vuokraus johtaa helposti velvollisuuteen vakinaistaa työntekijöitä, vaikka vakinaisille työntekijöille ei olisi tarvetta.

## 14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

### 14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

## 15 luku. Asumisen järjestäminen

### 15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

## 16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kieltö) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

-

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

-

## 17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

## 18 luku. Välttämättömien viestintä- ja postipalveluiden turvaaminen

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

## 19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

## 20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

## III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuusosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

-

**Mahdolliset muut koko toimivaltuusosaa koskevat huomiot:**

-

**21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset**

**21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:**

-

**22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset**

**22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:**

-

**23 luku. Korvaukset**

**23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:**

-

**24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset**

**Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:**

-

**25 luku. Muutoksenhaku**

**25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:**

-

**HE-luonnoksen yleisperustelut**

**Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:**

-

**Säätämisjärjestysperusteluja koskevat huomiot:**

-

**Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:**

-

**Työryhmän mietintö**

**Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:**

-

**Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:**

-

Mutru Juha  
Satamaoperaattorit ry